

# SZÉKELY HIRLAP

politikai s vegyestartalmu közlöny.

## KIADÓ-HIVATAL:

Az ev. ref. főiskola nyomdájában.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

TELEKI-KÖNYVTÁR.

**Hirdetési ár:** Minden 100 vagy kevesebb szóért egyszeri beigtatásért 1 frt és minden beigtatásért külön 30 kr. o. é. bélyegdíj. — Három hasábos nyilttéri sorért 20 kr. o. é.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal.  
Pesten, Zeisler M. hirdetést közvetítő intézete, Királyutca 60-ik sz.,  
és J. Haasenstien és Vogler Bécsben (Neu-Markt 14. sz.)

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton reggel

NAGY FÉLÍVEN.

ELŐFIZETÉSI ÁR

Negyedévre . . . . . 1 frt.  
Félévre . . . . . 2 „

## Adakoztak:

### I. Az országos honvédségélyző egyeslet részére:

Özv. Szász Károlyné 1 frt. Szász Béláné 2 frt. — Mult számunk összege 28 frt. Egész összeg 31 frt.

### II. A háborúsujtott francziák részére:

Sperker Ferenczné, gr. Lázár Antónia 5 frt. Sperker Ferencz, őrnagy, 5 frt. ifj. Sperker Ferencz, 3-dik gym. oszt. tanuló 4 drb 1/4 frtos. Özv. Szász Károlyné 1 frt. Özv. Bodola Sámuelné 3 frt. Özv. Molnár Sámuelné 3 frt. Schimmer Gabriella k. a. egy melltűt képező pápai tallért. Pungur Gy. 50 krt. Kutassy N. 50 kr. Ugron Miklós 34 krt. Ugron Ilona 34 krt. Ugron István 33 krt. Weber András 15 krt. Vajda Ilona 10 krt. — Mult számunk összege 50 frt 40 kr, 4 porosz tallér; 4 drb 1/4 frtos ezüst pénz; egész összeg: 69 frt 65 kr, 4 porosz és egy pápai tallér, 8 drb 1/4 frtos.

### A marosi ev. ref. egyházmegye rendkívüli közgyűlése.

(Oktober 31— novemb. 1.)

Senki értő sem fogja kicsinyelni azon befolyást, melyet az egyházi élet ilyen, vagy olyan alakulása a társadalmi, sőt állami életre is közvetlen és közvetve gyakorol, s ha valamely egyháznak, itt nálunk legkivált a protestáns egyháznak lehet ilyes befolyását elismerni, mint a mely már alapelveinél fogva nevezetes tényezőjeként szerepelt alkotmányos szabadságunk fejlődésének: s e lapok olvasói bizonyára nem tartják fölöslegesnek, velünk együtt, ha koronként figyelmet fordítunk azon nevezetesebb mozzanatokra, melyek az eredményes prot. egyház életében fordulnak pontokat képeznek.

Protestáns egyház-szervezetünk, ép úgy mint államéletünk, korábban az aristokratikus rendi — itt patronatusi — alapokon nyugodott, de az anyaszentegyház az államnál korábban, mert már ez évszáz elején s azóta többször megújítva érdeke annak szükségét, hogy a privilegisáltak-

kal szemben az összes nép jogai érvényre jussanak. Teljes népképviselési reorganizációt sürgettek tehát a jobbak folytonosan, de a megújítást mindig a tetőpontra — a fő egyházi tanácsra — kezdvén: mindannyiszor kénytelenek valának a „boldog birtoklók” szemben féluton megállni — míg a legutóbbi sújtató idők elvégre annyira megérlelék az eszmét, hogy az egyházak és egyházmegyek már képviselileg szervezvék s ma már csak a legfőbb egyházi testületeknek: a közzsínatnak és a fő egyházi tanácsnak szervezési munkája vár megoldásra.

Es e munka, munkának, bizonyára elég nagy, fontos és nehéz, mert míg egyfelől — minden recriminációt kerülve — maguk e testületek az organizatio kezdeményezésének ténye által kétségbevonhatlanul elősmerték ily alakban\*) való tartatlanságukat és a kor igényeinek meg nem felelő voltukat: addig tulfelől mindenre kiterjedő törvények nélkül szűkölködő s inkább csak ususra, sőt abususra támaszkodó chaotikus állapotainkból törvényes uton és minden rázkodás nélkül kibontakoznunk elég veszélylyel fenyeget is a gondolkodó és előre tekintő főt legalább is óvakodásra és megfontolásra, ha nem is conservativismusra inti.

Az óvatosság, különben, az előmunkálatokban eléggé szem előtt volt tartva. Az egyházak és egyházmegyek képviselileg szervezése bevégeztetvén: az 1868-ik évi közzsínat indítványozá, hogy már a két fő egyházi testület szervezése megkezdendő s e célra bizottságot is nevezett ki, megkérvén a fő egyházi tanácsot, hogy a maga kebeléből is nevezvén ki biztosokat: e vegyes bizottság vegye be az egyházmegyek s illető testületek véleményeit a szervezésre nézve, mely véleményekből a vegyes bizottság — a főt. püspök ur elnöke alatt — javaslatot dolgozzon a szervezésre vonatkozólag, mely javaslat aztán a közzsínat és fő egyházi tanács retortáin átszűrődvén, törvénynyé válandott.

\*) A közzsínat p. o. csupán az egyházmegyek tisztviselőiből és a főegyházi tanács küldötteiből áll, a fő egyházi tanács alkotó elemeit pedig épen meg sem lehet határozni, mert ott döntő szava van minden u. n. patronusnak s azon kívül az egyházi hivatalnokoknak és a tanároknak.

Az egyházmegyek azonban, mint a püspök az 1869-diki közzsínaton bejelenté, oly késedelmesen küldék be véleményeiket, hogy ama vegyes bizottság, ennek következtében, meg sem kezdé működését, úgy hogy ama közzsínat — érezvén az ügy fontosságát — testületileg bizottmány-nyá alakulván, tervjavaslatot készített a szervezésről, s azt — ha jól tudjuk — a fő egyházi tanács elé terjeszté. A fő egyházi tanács albizottságot nevezett ki erre kebeléből, mely a közzsínat véleményét tekintetbe sem véve egy egészen új tervezetet készített s így tehát ugyanazon kérdésre — a legfőbb egyházi testületek szervezésére — vonatkozólag immár két javaslattal dicsekedhetünk.

Es pedig milyen két javaslattal! Az egyik — a zsinaté — részben legalább csakugyan a képviselileg elven sarkallik s fölállít egy legfőbb testületet, mely törvényhozó, s melynek kifolyásai a közigazgatásra a felelős igazgató-tanács, a törvénykezésre pedig a legfőbb ítélőszék, mely ismét köz- és házassági törvényszékre oszlik. A rendszerességet, az egyöntetűséget és hogy egy, egészet képező, mű e javaslat: senki meg nem tagadhatja tőle. A mi nézetünk ugyan némelyekben eltér a részletekre vonatkozólag e javaslattól: da a fentebbi elősmérést azért megérdemli. Így nem osztjuk ama javaslat azon pontját, mely a legfőbb egyházi személyt, a püspököt teszi a törvényhozó testület minden s így világiakat — különösen a nevelést — illető tárgyalásaiban is elnökké; s nem azt sem, mely az egyházmegyeket, mint ilyeneket és pedig részben a tisztviselők által képviselteti a törvényhozó testben, melyet pedig csak is az egyházkerületi tisztviselők és a nép választottai alkothatnak, ha ugyan népképviselileg testületet akarunk szervezni.

Leszámítva azonban ezen nézetkülönbséget: a közzsínat munkálatát határtalan fölényben látjuk a főegyházi tanácsé fölé, mely utóbbi még azon előnnyel sem dicsekedhetik, mint a zsinaté, hogy egy egészet alkotna, miután csupán a fő egyházi tanács szervezését javasolja, a zsinat szervezéséhez hozzá sem szólván s még

félszeg testdarabjában is egyesíti mindazon hiányokat, melyek a zsinatét gyöngítik, de melyet ez, egész voltában, valahogy csak elbir, míg amaz kezetlen-lábatlan formájában a teher elatt összehull. E javaslat, úgy látszik, oly szervezkedést ohajt, mint a magyarországi szemfényvesztő kath. autonomicus gyűlés, csak hogy megfordítva, mert míg amott az egyház számára rezerváltatnék minden lényegi ügy eldöntése, addig itt az egyházi ügyeket odáznak el maguktól teljesen magok a világiak, csak, hogy az annál nagyobb horderejű világi és nevelési kérdések elhatározását kizárólag kezükbe ragadhassák, holott a protestáns elvek szerint ily válaszfalat emelni a két rend között, mely nem is két rend, egyáltalán nem lehet, ha ugyan az egyenlőség, a paritás ideáját, önhatalmunk megtartásáért, vagy éppen megnöveléseért, föl nem akarjuk adni.

Nagy vonásokban ily két tervezet küldetett az egyházmegyékhez — s így a marosihoz is — megvitatás végett, melyeket még részleteikben is meg fogunk világitani a jövő alkalommal, midőn a marosi egyházmegye képviselőjének magatartását ecseteljük e két javaslattal szemben.

A. B.

**Országgyűlés.** A képviselőház okt. 31-ki ülésében a pénzügyminiszter válaszolt Tancsics M. minapi interpellációjára, hogy azért nyomatta a kincstári utalványokat magyar és német nyelven, mivel azok kötelezővények s így szükséges, hogy a hitelező is megértse adós-levelét. Ezután pedig az 1869 évi zárszámadásokat terjeszté be, melyekből kiemelték, hogy 1869-ben a jövedelem és költség összevetve — az előirányzott több mint 12 millió deficit ellenében — 5,067,316 frt 72 $\frac{1}{2}$  krnyi jövedelmi fölösleget mutat, de ebből csak 1,615,830 frt a készpénz, a többi pedig az értékpapírok szaporodásából áll elő, részben pedig az állam birtokában levő tisztai vasúti részvények áremelkedéséből. A ház tudomásul vette ez előterjesztést s a pénzügyi bizottsághoz utasította. — Az ülés főérdekét azonban Simonyi Ernő, Tisza Kálmán és Irányi Dániel három halvaszületett gyermekeinek parentációjára képezte, t. i. Simonyi javaslata, hogy a közös kormány lépjen föl határozottan a porosz-francia háború megszüntetésének érdekében; Tiszáé, hogy alakíttassék önálló magyar hadsereg és Irányié, hogy az 1867-ki törvények revideáltassanak. A ház egyik javaslat tárgyalásába sem kívánt becsatlakozni, és pedig az elsőbe a miniszterelnök beszéde után, mely szerint nem lehet egyszerre semleges és beavatkozási politikát is követni, a más kettőbe pedig egyszerű szavazás útján, mintegy 60 szótöbbséggel.

## Dürczkölő.

Alig ült össze az országgyűlés; Berzen-czeinek nem csak interpellációját, de hangját sem hallotta még: s egy nevezetes tárgyon már is tul esett. Simonyi E. azt a határozati javaslatot terjesztette a ház elé: „hogy a francziánemet háborúnak minden módon véget kell vetni.” Tisza K. a „magyar hadsereg különválasztását” hozta indítványba. Irányi szaván fogva a bikát, az egész „közösügyes intézmény megváltoztatását” terjeszté elő. Az első: „esső után köpenyeg.” A más kettő tél-tűz idején akarja le bontani kényelmes házat, mert sátor alatt, vagy éppen a hó hátán telelni ki — ha lehetséges — sokkal regényesebb. Ha az fokozás, szeretnők hal lani a negyedik — túlhaladó — fokot; mert

nyelvünkben az is van. Ha nota: kíváncsiak vagyunk a diskántra. Azonban, nem szükség a negyedik fok, vagy hangra várnunk, így is tökélyes az. Hiszen minden tökélyes háromból áll; s a három levelű fünek is csak ritkán van negyedik levele. Oly tereztett ez hol „lázbeteg szív veri a taktust, s az okosság mint elrengett gyermek, boldogul pauzál.”

\* \* \*

„Kevés bölcsességgel igazgatják a világot,” de még kevesebb őszinteséggel. A tuillerákban talált iratok közül sok kuriozumot, közöltek az újságok. A többek között Bismarck azt táviratozza a porosz követnek Párisba, máj. 6-ikán, hogy Franciaország számára nagy ló vásárlásokat tesznek Magyarországon. Ezután egy nappal a francia külügyér, a berlini francia konzulnak hasonló táviratot küld. Erre júniusban Vilmos királyt Párisban tyukkal kalácsal fogadják, mire ő aztán köszönését nyilvánítja a császárnak. „Bizony csak sok nem úgy halad, miként kéne, a nap alatt.”

\* \* \*

E napokban egyik vidéki ref. esperes, a ki eddig a községi iskolák esküdt ellensége volt, száz példány „értelemfejtő” könyvet rendelt meg a tanfelügyelőségnél. Szükséges volt.

Ohajtjuk, hogy a nevezett könyvek nevükben foglaljt ezéjüket mielőbb érjék el. Ha az esperes urnál és — ott a hol nem kellene — felekezetieskedő társainál valóban „értelemfejtőleg” fognak hatni: reméljük, a községi iskola esküdt ellenségeiből, Pál apostol féle fordulattal, mindannyi jóbarát válik létesítendő községi iskoláink részére.

Mint hogy ezt hisszük, éppen azért nem is mondjuk meg ezuttal az illető értelemfejtésre törekvő esperes ur nevét, nehogy idő előtt — inquisitio alá essék.

\* \* \*

A „ellenőr” Mitrailleur-e közelebb ily élcet hoz:

— „Megalakult a háháhá párt.  
— Hát az miféle nemzetiség?  
— Horvát Hoffman Horn.”  
— Ennyiből áll. Tessék nevetni. Inkább repedt bodza puská biz az, mint mitrailleur.

## Verdun.

Verdun parancsnoka Guérin de Woldersbach tábornok az ostromlóserég parancsnokához következő levelet intézte:

Tábornok! Felhasználok e levelet, hogy önnek azon érzelmeimet kifejezzem, melyeket bennem azon mód kelt, a melylyel ön Verdunt megtámadja. Májig azt hittem, hogy a háború Porosz- és Franciaország közt csak párba a két hadsereg közt, s távol álltam azon hittől, hogy a békés lakosok, nők és gyermekek vagyonukat és életüket ily jogtalan módon a háboruba bonyolítva fogják látni. Ha azt hiszi ön, tábornok, hogy ezen eljárás módja csak legkevesebb is sietetheti a vár átadását, igen nagy tévedésben van, mert ezen nap — meghiheti ön — csak ahhoz járult, a lakosokban az önmegtagadást szaporítsa, melyet helyzete és hazafias érzelmei követelnek. Sem a bomba és golyózápor, sem a nélkülölések, melyeknek a nemzetország s a hadsereg kitéve lehetnek, nem fogják akadályozni, hogy köteleességét az utolsó pillanatig teljesítse. Legfőbb óhaja az lenne, hogy a porosz csapatokkal — ember emberrel — megmérkőzhessék. Engedje meg, tábornok, kijelentenem, hogy a vár az, hol önt várjuk és, hogy reméljük, hogy egy napon kilép ama hegyek mögül, melyek önt lövéseink elől biztosítják.

A várparancsnok e levelet átküldése előtt közlé Verdun maire-jével, ki következőleg válaszolt reá.

Tábornokom! Van szerensém önnek ama levelet visszaküldeni, melynek közlésével engem ön rendkívüli tiszteletben részesít. Kötelességemnek tartom önnek az egész lakosság köszönését nyilvánítani ama nemes és fenséges hangért, mely-

lyel ön ama hazafias érzelmeiket visszaadta, a melyek azt lelkesítik. Fogadja, stb.

Benoit,  
maire.

## Garibaldi.

Garibaldi főhadiszállásáról, Doleból írják a „Movimento”-nak okt. 24-éről:

„Tegnap Garibaldi főhadiszállása Pontaille-ba tétetett át. Menotti dandára Mont-Rolland magaslatait tartja megszállva; Bossak dandára pedig Marnay felé huzodik. A genuaiak tegnap vonultak be Rozeto vezérlete alatt, s egy századot képeznek. A megerősítések, melyeket Garibaldi csak a legutolsó két napon huzott össze, körülbelül 2000 főre mennek; de sem föl fegyverezve, sem jól felszerelve nincsenek. A tábornoknak tehát oda kell törekedni, hogy Besancon várost lehető gyorsan elérje, hol önkéntesei részére fegyvert, municziót és teljes felszerelést kap. Főhadiszállásuk Pontaille a poroszoktól veszélyeztetve van; egy hadtest Graybe vonul, hol Cambriels tábornok hadseregéből mintegy 10,000 nemzetőr és szabad-lövész áll. Fájdalom azonban az ellenállás szelleme több helységben megszélidült.

Tisztjeink, kik Dijon védelmezését vezették volna, ma azon hírrel tértek vissza a főhadiszállásra, hogy a polgárság elhatározta, a poroszokat kezükben olajággal fogadni. Garibaldi e szomorú hírre saját segédét küldte a város tanács házába s e küldetésnek volt is eredménye. Azonnal torlaszok készíttetek s a polgárok fölfegyvereztettek. Auxonne-nak kapui is bevannak zárva s a város falain köröskörül ágyuk állanak. Auxonne és Besancon közt tegnap csata volt, hol Cambriels tábornok reggeli 9 órától esti hétig harcolt s nem vesztett állásai közül egyet sem. A poroszok jobb szárnya, mintegy 15,000 emberrel Presme-t megszállotta s a mi állásunk felé közeledett, de később szép renddel visszavonult, nem tudjuk Dijon ellen-e vagy bennünket kijátszani.”

## Iskolaügy.

### A tordamegyei iskola-tanács gyűlése.

Tordamegye alsókerületi iskola-tanácsa, m. hó 25-ikén tartá meg Tordán, tanfelügyelő s k. tancsok Filep Albert ur elnöklete alatt, második gyűlést.

Nevezetesebb tárgyai e gyűlésnek voltak: tanfelügyelő urnak ügyesen összeállított beszámolója. Ez arról győzött meg: hogy nagy szorgalmat, kitűnő ügybuzgalmat fejtett ki rövid idő alatt arra, hogy nagyon terjedelmes tankezületében, e jövőnkét és úgy szólva, életünket biztosító kérdéssel megismerkedjék; de másfelől arról is: hogy a tanügy különösen kerületünkben nagyon szomorúan áll. — Vajha ez utóbbi tény serkentene minden hivatott s mód-dal bíró egyént, hogy e közszükségben vállvetve, tehetsége szerint, segíteni igyekezzenek.

Nevezetesebb tárgyai voltak továbbá: egy Maros-Ludason államköltségen, a közoktatási törvény 80-ik §-sa értelmében, gazdasági szakosztálylyal egybekötött polgári-, Mező-Záhon s Alsó-Járában, minta községi iskola szintén államköltségen való felállítás, melyeket az illető szakosztályok javalltak, s melyeknek érdekében az iskola-tanács felterjesztést is tett, — továbbá a Tordán felállítandó főreál tanoda iránt tett sür-gősségi felterjesztés.

Ugy hiszem, az iskola-tanács ezen működése, oly helyes, tapintatos és magáidejében tett, hogy az dicsegetre nem szorul; most a nmlságu közoktatási miniszteriumon a sor, hogy a törvénynek kifejezést adjon, és hogy ezt meg fogja tenni, abban kétségem nem lehet; — mert hisz, iskolák tekintetében oly elhanyagolt s oly központi helyek hozattak ajánlatba, hogy ezeket mellőzni vagy a javasolt iskolákat bármi áron fel nem állítani, nagy mulasztás volna.

Voltak még egyéb nevezetes tárgyak, mint a Székely Dániel egerbegyi tanító indítványa, ki a tanítóknak felekezeti különbség nélkül törté-nendő nyugdíjaztatását, feliratban kifejezni szor-

galmazza, a mi hosszas vita után, el is fogadtatott stb. stb., hanem annyi egymást összerontó indítvány, mint a Lugosán Jákob g. n. e. esperesté, nem volt és nem is lesz, talán soha.

Mikor azt hittük, hogy már értjük okoskodását, akkor kezdtük leginkább nem érteni.

Egyszer neheztelt a kormányra, semmi sem kellett tőle; máskor elfogadta annak diurnumát — donálta azt, de még a többi tagtársakét is, mintha ezek nem tudnának, szinte nagylelkűek lenni. Aztán újból elpártolt a kormánytól. Mikor azonban a felekezeti tanítók nyugdíjaztatása forgott szóban, megint a falnak támaszkodva, azt akarta, hogy a kormány, nolle velle, mindenféle vallásu tanítókat nyugdíjazzon.

És ezeket mi mind végig hallgattuk szép békétürellemmel, csak Nagy Imre tagtársunk kockázattal egy kísérletet, és ezen szent ügy nevében, szinte összetett kezekkel kérte a hős esperes urat, hogy már ne szerencsétlenség többé tanáival, mert mi, miután azok a tárgytól egészen eltérők, nem szeretnők azoknak meghallgatásával, a drága időt pazarolni; de bizony még ez sem használt, mert az esperes ur tovább is folytatá s mindent protokolláltatni kért. Szép protokollum is ment volna ki, a sok sületlenségéből, nem is irigyeltem volna, sem Váradi Károly, sem Mezei János jegyzőségét, ha nekik azokat valóban protokollálni is kellett volna.

De végre is meggyőződünk a felől, hogy tanfelügyelőnk, Filep Albert ur, finom tapintattal bír, és hogy ebbeli minőségében, mindig ott-hon van, azért a nékie jegyzőkönyvileg megszavazott elesmerést, csak méltányolni lehet; valamint azt is: hogy az iskola-tanács az altanfelügyelő kineveztetését, feliratilag szorgalmazta; mert bizony oly terjedelmes tankerületben, majdnem csak egyedül működni, emberfeletti erő kell.

Az egész gyűlés folyamát, általan véve — ügyszertet lengte át.

Egy iskola-tanácsos.

## KÜLFÖLD.

Ugy látszik hiában volt minden reményünk, hogy Bazaine előnyös feltételeket kötött kapitulációjához, mert, mint kiviláglik, a megadás ép úgy feltétlen volt, mint akár a sedáni. És nem is csak azon lapok, melyek rokonszenveznek a franczia köztársasággal, hanem magok a német újságok is nem igen dicsérőleg szólnak Bazaine e kishitű tényéről s annyit legalább mindenki hibáztat benne, hogy miért nem kísérelt meg már hetekkel ezelőtt egy elszánt kitérést, mely-lyel legalább 100,000 harczost tarhat vala meg Franciaországnak. A metzi porosz sereg már el is indultak részint Páris alá, részint délre s így habár Trochu megtagadta Páris föladását, s habár, mint a legújabb táviratok tudni akarják a fővárosban semmi zavargás elő nem fordult s Metz kapitulációjának híre sem vala képes a francziákat kétségbe ejteni: a háborútól többé előnytt Franciaországnak nem remélhetünk. Gambetta ugyan még bizik, de reménynyel-é? az más kérdés. Kiáltványa Metz eleste után így hangzik: „A táborunk, kire Franciaország még Mexico után is számított, a veszedelemben forgó hazát több mint 100,000 katonától fosztotta meg. Bazaine elárult; Sedan emberének ágensvé, s az invasio embereinek büntársává szegődött s örök gyalázatára a hadseregnek, melynek parancsnokává a bizalom őt szemelte ki a nélkül, hogy csak a legkisebb erőfeszítést megkísérelte volna, kiszolgáltattott az ellenségnek 100,000 katonát, 20,000 sebesültet, fegyvereket, ágyukat, zászlókat és Franciaország legerősb citadelláját. Ily égre kiáltó bűn megbüntetésére az igazság sem képes. Ideje, hogy felocsudjunk, hogy a republika alatt mi, kik el vagyunk szánva sem befelé sem kifelé nem kapitulálni, a legsúlyosabb csapásokból merítsük moralitásunknak, férfiaságunknak, sociális politikánknak megifjodását s az ellennel szemben, kinek minden segítségére jó, a legvégső áldozatokra készen legyünk. Mi soha sem adhatjuk meg magunkat, míg csak egy tenyérnyi földet érzünk lábaink alatt. Magasan fogjuk lobogtatni a forradalom diesteljes zászláját. Ügyünk az igazság és a jogosság ügye. Ne lankadjunk, ne csüggedjünk. Mutassuk meg tet-

ek által, hogy mi magunkra akarjuk fentartani a becsületet, a függetlenséget, az integritást és mindazt, mi a hont szabaddá és büszkévé teszi. Éljen Franciaország, éljen az osztatlan republika!”

De e végerőlködéssel szemben mind hatályosabbá válik a békepárt szava is, melyet Thiers hangoztat. Ez agg államférfi működéséről a következő tudósítások szólnak:

„Mint mondják, Thiers a Versaillesben 29-én történt találkozás alkalmával Bismarckhoz azon kérdést intézte: ha valljon egy 20 napi fegyverszünetet, a Párisba való bemenetelről lemondással, és négy vasutvonalnak Párisba menetele megengedésével — hajlandó lenne-e kötni, ha Mont-Valerian átadatnék a porosz csapatoknak ellen-engedmény gyanánt. A kormány ennek elfogadása esetében az azonnal egybegyűlendő constituantnak kétezer millió hadikártérítés fizetését és egy franczia területnek átengedését fogná ajánlani. Bismarck erre kilátásba helyezé a király beleegyezését az esetre, ha a területátengedésre vonatkozó záradék ingatag jellemmel nem bírand, s azt ajánlá Thiersnek, hogy előzetesen a párisi kormány helybenhagyását biztosítsa. Thiers visszatért Párisba.”

Mondják, hogy a Thiers és Trochu maguktartásának orleánista színezete volna, ellentétben Bazaine, Canrobert és Lebeufével, kik már el is utaztak Kasselbe, Vilhelmshöhe tőszomszédságába....

A poroszok pedig készülnek Páris ostromához s nov. 15-dikére remélik, hogy mint győzők be is vonulhatnak oda. Előbb azonban — a mint nem is lehet másképp — általános Isteni tiszteletet tartanak s csak úgy kezdenek a városok királyának romba-lövetéséhez. Csak szép az az isteni félelem!!

A német fejedelmek már el is határozták, hogy Vilmos, „a diadalmas“(!) nevezze magát császárnak, a császár in spe pedig a trónörökös és Frigyes Károlyt tábornagyokká avaszirozta és Moltkét aval boldogította, hogy grófi rangra emelte!!!!

A semleges hatalmak eddigi tehetetlenségükben maradnak, — sőt egy berlini távirat szerint eddig is csak ártottak, mert oly reményekre ébreszték a francziákat, melyek kitartásra buzdították. Az angol lapoknak nem sok kínzésük van a békére még Metz eleste után sem, a külföldi sajtó legnagyobb része pedig Bonapartisticus machinationak tartja Bazaine kapitulációját.

## VEGYES.

\* **A városi képviselőtestület**, e hó 5-én, a szokott időben rendes gyűlést tart

\* **Halottak napjának** kegyeletes ünnepét nálunk is sokan megülték, noha a nagyon is kedvetlen időjárás sokakat eltartóztatott kedveseik porának meglátogatásától.

\* **József főherczeg**, a honvédség főparancsnoka, — mint egy távirat jelenti, személyesen látogatta meg a bécsi Paget mirailleusegyárát, a magyar átvévo bizottság élén s megelégedését nyilvánította a próba-lövések fölött.

\* **Egyik pesti lap** úgy értesül, hogy b. Prokesch-Osten, konstantinopolyi nagy követünk, ez állásáról visszahivatik s helyét magyar államférfiaval tölténék be.

\* **Pákh Albertnek**, a „Vasárnapi ujság“ volt szerkesztőjének, e lap olvasói — közadakozás utján — sarkövet emeltek, mely a napokban állítottatott föl a pesti kerepesi temetőben. A szép emlékkövön, melyet a boldogult mellszobra ékit, a következő sorok jellemzik az elhunytat:

„Szenvedt, s panasz helyett tréfálva vágott,

De gúnyszavát megezfóla szíve,

S a fákllya, melyet mind elől vive,

Nem szort tüzet, csupán világosságot!”

\* **Mosonyi Mihály meghalt.** A magyar zene egyik legnagyobb tehetségü művelőjét vesztette el benne. A „Szép Ilonka“, „Álmos“

s számos más jeles zenemű szerzője folyó hó elsején halt meg hagymázban. Az elhunyt derék zeneszerző, ki 56 évet meghaladt, Mosonyban született s családi neve Brand volt.

\* **A „Phare de la Loire“ újabb jóslatot** hoz, melyet egy tudós — valamely könyvtár föl kutatása alkalmával — 6 hó előtt talált. A jóslat a XIX-ik század első felére ezeket mondja: Ha 1800-tól két hét év mulik el. Franciaország megtámadás- és nyomornak lesz kitéve. Ha, 1800-hoz három hétévet adunk, meghal I Napoleon. 1800-tól hatszor hét évek mulva látni fogjuk az orleansi hg. halálát. Hétszer hét évek után kezd uralkodni a Napoleon mellékága; (aztán így folytatja): Ennek uralkodása meg fog szünni háromszor hét évek mulva, (azaz 1849—1870.) Azon időben a német meg fogja támadni Franciaországot, s Páris kapujáig nyomul, de Franciaország nem fog elveszni. Ezen események a 10-dik hóban történnek (octob.); de alig telt el ehó, s a németet iszonyu veszély éri. Jaj az öreg zsarnoknak, jaj tanácsosainak; mert a kiontott vér boszut kiált! A föld megtelelik holtakkal, — a németek futni fognak, s megsemmisíttetnek a francziák által, kik dühökben a Rhénusig meg nem állapodnak!

\* **A m.-vásárhelyi takarékpénztárnak** 1870. oct. havi üzletforgalma.

Bevétel:

|                                |               |
|--------------------------------|---------------|
| Pénztár maradvány sept. 30-ról | 9479 fr 34 kr |
| 5%-os betétek 75 főlől         | 20786 „ 30 „  |
| Visszafizetett váltó köles.    | 53430 „ — „   |
| „ előlegek értékpapirokra      | 2275 „ — „    |
| „ zálogkölesönök               | 2214 „ — „    |
| Befizetett kamatok             | 905 „ 44 „    |
| Különbféle illetékek           | 473 „ 71 „    |
| Megtérített kezelési költségek | 17 „ 96 „     |
| Késedelmi kamatok              | 8 „ 48 „      |
| Részvény alaptőke befizetés    | 100 „ — „     |
| „ „ után kamatmegtérítés       | 4 „ 26 „      |
| Részvénykiállítási díj         | 2 „ — „       |

Összesen 88956 „ 37 „

Kiadás.

|                                 |               |
|---------------------------------|---------------|
| Betét visszafizetés 27 félnek   | 5029 ft 94 kr |
| Kifizetett betéti folyó kamatok | 7 „ 46 „      |
| Leszámitolt váltók              | 54500 „ — „   |
| Előlegek értékpapirokra         | 75 „ — „      |
| Zálogkölesönök                  | 1612 „ — „    |
| Kifizetett osztalék 1869-ről    | 12 „ — „      |
| Tiszti fizetések                | 199 „ 99 „    |
| Házber                          | 200 „ — „     |
| Pénztármaradvány oct. 31-ről    | 27319 „ 98 „  |

Összesen 88956 „ 37 „

Maros-Vásárhelyt, 1870. october 3-án

**Z. Dr. Knöpfner V. Rápoly Károly**  
igazgató. könyvvezető.

\* **A hidvám t. cz. haszonbérőjét** figyelmeztetjük, válogassa meg jobban közegeit s ne tartson vám-szedőül olyan egyént, a ki fél-részen az elmenő utasokkal garázdálkodik és hatalmaskodik. Tanúi voltunk, a mint közelebből egy mezősi tekintélyes birtokos lovainak gyep-lőjébe kapott s a birtokos azon kérdésre: mivel tartozom? egy torintot rótt a kérdező zsebére; ez nem volt elég, hanem a szekérhez közeledett és iszonyu káromlások között oly vadul ragadta ki szájából a tajtpipát, hogy szerencséjének köszönheti, hogy egy pár foga is utána nem szakadt. A törvény, hova az előlépések ez ügyben meg vannak téve, ki fogja deríteni, hogy a hatalmaskodó vám-szedő a maga privat passiója kielégítésére, vagy gazdája tajt-pipa collectiójának nevelésére ragadozza-e ki a pipákat az utasok szájából?

### A kiadó-hivatal üzenete

Keszi-Sárválya t. községének. A jun 3-áról keltezett felévi előfizetést, azon kerülő uton, melyen küldetett. csak most kaptuk meg, s ez az oka, hogy lapunkat csak most indíthatjuk meg. Legelőszertübb máskorra a postai utalványozás útját követni, mely csak is: 5 krba kerül.

### Jegyzéke

a marosvásárhelyi m. kir. ítélő táblánál 1870. nov. hó 7-ik és következő napjain a következő ügyek fognak nyilvános ülésben tárgyalatni.

#### I. Tanács, polgári ügyben.

Előadó k. t. bíró Dr. Endes Gábor által.

Gr. Lázár László és Albert hagyatéki ügye. Albu Juonak Wagner Frigyes e. egy szántóföld végrehajtás tujáni birtokba helyezés i. Bakó Mihály Marosán Juon e. sommás visszahelyezés i. Simai Antal és nőjének Szamosujvár községe e. 2075 frt 50 kr megfizetése. i. Makrai

Eszter b. Kamény Lajosnőnek Makrai László e. kiszakítási ü. Décsi Sándornak Szathmári Sámuel e. 8 frt 40 kr i. Agoston István és részessének Biró László e. bekebelezés t.

Előadó k. t. bíró Szolga Miklós átal.

Szucs Vasziliának Szucs József e. 80 frt s j. iránt. Szucs Vasziliának Szucs József e. sommás visszahelyezés i. György Nyisztor lui Vaszi Dumitrunak Juon Muntján a Györgye e. sommás visszahelyezés i. id. Sándor Jánosnak ifj. Sándor János e. birtokháborítás i. Zongor Sándor egy is mint gyermekei gyámjának Csáki Albert s társai e. képviselve gyám. Csont Mihály által 800 m. forint egyezményi tartozás i. Szöllősi János Kora Szimionné e. sommás visszahelyezés i. Giatz Janku Eperjesi János s társai e. kárpótlás kiutalása i. Lövi Dávidnak Magyarai Miklós e. 20 frt visszafiz. i. A n. enyedi ev. ref. collegiumnak M. Déce községe. e. birtokhábor. i. Csengeri József Timár János és társ társa e. sommás visszahelyezés i. Mihály Györgyné Császár Domokos e. egy érczfűtő és gabonás visszaadása i. Cseh Sándor Domokos József e. sommás visszahelyezés. i. (Vége köv.)

### Bécsi börzei árkelet.

(1870. november 3.)

|                           |        |
|---------------------------|--------|
| 5% metalliques            | 57.60  |
| 5% nemzeti kölcsön        | 67.20  |
| 860 államkölcsön          | 89.80  |
| Bankrészevény             | 718.—  |
| Hitelrészevény            | 254.70 |
| London                    | 121.10 |
| Ezüst                     | 119.75 |
| Arany                     | 5.76   |
| 20 frankos                | 9.74   |
| Földt. ment. kötvény erd. | 75.50  |
| " " " magyarh.            | 79.75  |
| " " " horvát-slavon       | 82.—   |

Laptulajdonos és felelős szerkesztő:

**Horváth Gáspár.**

## HIRDETMÉNYEK.

(96)

1—5

Alólírtak van 100 öl. száraz fája eladó; bővebben értekezhetni eziránt Szentistván helységében.

Barátosi Szabó Antal.

(84)

4—6

Ő es. kir. felsége által 1866. nov. 9-kéről 18,024/1908 sz. alatt kizárólagos szabadalommal kitüntetett.

### Csiszoló vegyíték

(Politurkomposition)

különösen figyelemreméltó asztalosok, esztergályosok és magán embereknek is, kész új vagy régi kopott, és oly butorok kifényesítésére, melyeken az olaj kiüt.

Ez összetétel által spiritussal való fényesítés, mely időt rabol, és egészen kikerültezik, mint hogy annak alkalmazása által, asztal, kaszton néhány perc alatt kifényesíthető, s ezzel kezelt butornál az olaj soha sem tűthet ki.

Alkalmazása nagyon egyszerű, az eredmény meglepő:

Régibutorok egyszerű bedörzsölés s aztán nedves vászonnal való surolgatás által, oly fényt kapnak, a milyen spiritus által el nem érhető.

Egy kis palaczkkal, kevés óra alatt teljes szobai butorzatot ujja lehet tenni.

Egy palaczk ára utasítással 85 kr.

Két palaczknál kevesebb nem küldetik.

Nincs szükség többé szoba fényesítőre!

### Angol kautsuk-fénymáz

a legtartósabb szebb és olcsóbb kifényesítésére bármilyen szoba padozatnak.

Ez igen előnyös találmány főleg abban különbözik minden eddig használatban volt lakktól, hogy ez „a Kautsuk igen sikerült vegyi összetételénél fogva, sajátos szivósságot nyert, mely a tartósságra nézve, végtelen előnyöket nyújt.” Ennél fogva az ezzel beeresztett padozat minden bajt kiáll,

s kevés utánigazítással évhosszan át szép marad, a nélkül hogy új beöntésre lenne szükség.

Egy skatulya ára, használati utasítással 1 frt 30 kr. két skatulya elég bármely salonra.

### AXICON.

Egyetlen és biztos szer, puskák, kardok, kardpengék, s mindenféle acél portékák tisztántartására, rozsa ellen való oltalmazására, vagy attól kitisztítására, anélkül hogy az acéllat megtámadná, vagy a csiszolatnak ártana, minél fogva fegyvertulajdonosoknak és acélmű készítőknél sürgősen ajánlatik. Egy doboz ára, használati utasítással 80 kr.

### ILLATOS VIZ.

(Illatos peccsét viz.)

Mindenféle peccsétnek, ruhák, szalagok, bársonyok, szőnyegek, könyvek írományokból sat. azonnal való eltávolítására, fölülmulhatlan szer. Ez új találmány, mely a kiállításokon általános előismerésben részesült, azon jeles alkalmazáson kívül, melyre mint peccsétviz fordítottik, még azon kellemes tulajdonnal bir, hogy finom kedves illatot terjesztve, mint illatszert is használható. Egy üveg ára, használati utasítással 50 kr.

### Muszká bőr-fénymáz.

Kitűnő szer a lábot víztől oltalmazni.

1 doboz ára, utasítással 1 frt 20 kr.

Főraktár: F. Müller Bécs 6. Bezirk, Hirschengasse Nro. 8.

honnan a megrendelések, a pénzbevétele mellett, vagy postai utánvétellel, azonnal teljesíttetnek.

Bizományosok megfelelő perczentben részesülnek. Csomagolás mérsékelten számított.

Pesten: Kertész és Eisernél. Dorottya-utca 2. sz.

**Staibl Antal.**

a kék golyóhoz,

3—12

## En Rix Wilhelmina

nyíltan kijelentem, hogy mint Dr. Rix A. özvegye a valódi és hamisítatlan, eredeti Pompadour pasztát egyedül magam készítem, mert annak készítése titkát egyedül én tudom. Midőn ezennel közömbösre hozom: hogy a nevezett Pompadour-Pasztá mostantól kezdve egyedül lakásom. Bécsben, Lipótváros (Grosse Mohrengasse 14, 1. Stiege Thür 62.) kapható; intek egyszerre mindenkinek: ovakodjék e szerből bár kinél is venni, mert jelenleg sem rakárt, sem fiok üzletet nem tartok, az eddigieket, az előfordult hamisítások miatt, feloszlattam. Az én Pompadour- vagy Csoda-Pasztám, célját soha sem téveszti el. E fölül nem haladható arczeépítő szer egyetlen és biztos az arc tisztálaltatására. A neki elosztására, a bőralkák, szeplők, májfoltok, és pattanások eltávolítására. A biztosítás annyira szilárd, hogy hatástalanság esetében a pénz vissza küldetik. E kitűnő pasztá ára 1 tégely használati utasítással 1 frt 50 kr.

Köszönő iratok nem közöltetnek.

(97)

1—3

### Szálloda megnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, miszerint vasárnap nov. 6-án a Jenei Albert ur sétatér alsó végén 523. sz. a. házában „Pestvárosához” ezimzett szállodát megnyitom.

Több kényelmesen butorozott vendégszobákkal szolgálom s mindent a t. vidéki és helyi vendégek teljes előnyökre számítva rendeztem be; izletes étkek, válogatott borokkal pontos s illendő árbani kiszolgáltatásról kezeskedem.

Frisch Ignác, vendéglős.

(88)

4—6

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek tudomására hozni, hogy a minden időben jól rendezett

## ELSŐ LÁMPA RAKTÁROMAT

most érkezett nagy választéku. szállitmánynyal egészítettem ki, melylyel minden igénynek teljesen megfelelni reménylem.

Midőn ez irányban szives parancsukat kérem, egyszersmind tudatom, hogy csak is tiszta, gyultalan kátrányszest (Petroleumot) árusítok s a nállam vásárolt lámpákat észszerűtlenségök esetében nyolez napi használat után teljes értékben visszaveszem.

**Staibl Antal.**

a kék golyóhoz,